

	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА КОСОВО И МЕТОХИЈА УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ - ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ ПРИШТИНА - КОСОВСКА МИТРОВИЦА		
ПРИМЉЕНО 15. 03. 2024. ГОДИНЕ			
ОЈ	БРОЈ	ПРИЛОГ	ВРЕДНОСТ
0815	ЧЧ	/	/

ИЗВЕШТАЈ МЕНТОРА О ЗАВРШНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме

Ивана, Звонимир, Јовановић

2. Датум рођења, општина, Република:

30.01.1988. год. Беране, Црна Гора

3. Година уписа на мастер академске студије права

2020 год.

II НАСЛОВ МАСТЕР РАДА

ЦРКВЕНО ПРАВО КАО ДЕО АУТОНОМНОГ ПРАВА

III ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА

Завршни мастер рад кандидаткиње Иване Јовановић под насловом Црквено право као део Аутономног права, је компјутерски написан на 56 страница, са стандардним пропрелом. Поред Увода, Закључка и Спика литературе, рад садржи и осам целина.

У уводним разматрањима рада (стр. 4–5.) кандидаткиња је изнела прелиминарна запажања о Аутономном праву, Црквеном праву као делу Аутономног права, врстама Аутономног права, излажући то на енциклопедијском нивоу, и запажања о употреби термина “меко право” као синонима за Аутономно право. Наводи да “Црквено право представља скуп правила понашања (обичаји, декрети, канони) којима се регулишу спољни и унутрашњи односи верских организација”, као и правила којима се регулише њен однос са државом.

У првом делу рада под насловом “Аутономно право и правни плурализам” (стр. 6 – 9.) кандидаткиња се осврће на настанак Аутономног права као самосталне научне дисциплине, позивајући се на природноправно учење као његову основу, односно каснији социолошки и политички плурализам, допринос Гиркеа, Дигија, Ерлиха и

Вандерлиндена у проучавању правног плурализма, значењу правног плурализма као појма. Износи врсте Аутономног права и наводи да постоји Монистичка и Етатистичка коцепција правног плурализма.

У другом делу рада под насловом “Појам и историја Црквеног права” (стр. 10 – 16.) кандидаткиња подвлачи важност односа између државе и цркве, значење појма Црквено право, наводећи да се под тим подразумевају норме о односима по којима Црква живи и развија се, као и да је “ ова научна дисциплина позната ... и под појмом канонско право, јер су предмет црквеног права као науке канони, односно непроменљива дисциплинска правила Цркве настала у периоду од 3. 9. века”. Наводи да су основне карактеристике Црквеног права да “је суштински и искључиво повезано само са животом Цркве као друштвеног организма”, да је његова специфичност условљена његовом сакралном природом, као и да у Црквеном праву “као нормативно-регулаторном систему велику улогу и значај заузимају морална начела”. У домену историјског развоја Црквеног права примећује посебан развојни пут цркве на Истоку и на Западу, и осврће се на место које црквено право има у правном систему, наводећи као једну од најстаријих подела на јавно и приватно црквено право, као и на место цркве и религије уопште у Краљевини Србији и Краљевини Југославији.

У трећем делу рада под насловом “Аутономија верских заједница и стварање црквеног права” (стр. 17 – 27.) правећи разлику између канонских правила и закона, кандидаткиња истиче да Канонска правила нису закони у правном смислу и да се не могу поистоветити са законима на начин на који се они схватају и спроводе у судству. Они се деле најпре на оне који су докматске природе (излажу учење) и на оне који су практичног, етичког или устројственог карактера. Даље, они се деле на оне који се могу применити или преправити, и на оне који су непроменљиви и не могу се преправљати ни под којим условима. Црквени закони се разликује и према свом предмету. Једни се тичу вере, а други црквене дисциплине. Истиче да се правни живот цркве може поделити на три области, и то на: област искључиве аутономије цркве, област искључиве

надлежности државе и област заједничких надлежности, и даље наводи начин стицања правног субјективитета цркава и верских заједница.

У четвртом делу рада под насловом “Црквено право до првог светског рата у Србији” (стр. 28 – 31.) истиче да је након стицања елемената државности, Кнежевина Србија са Васељенском Патријаршијом водила преговоре о уређењу аутономне Српске цркве и наводи да је “дипломатском акцијом 1831. године и успешним договором са Васељенском патријаршијом, Кнежевина Србија, као тек формирана држава са ограниченим правним капацитетом, обезбедила канонско признање црквене аутономије.”

У петом делу, под насловом ”Црквено право између два рата” (стр. 32 – 34.) наводи да је у наведеном периоду “православље одређено као званична државна религија”, да је значај религије у друштву порастао, те да је уз сагласност Цариградске патријаршије дошло до уједињења Српске православне цркве, а од 1919. године у пракси долази до равноправности православне, римокатоличке и муслиманска вероисповести, те да је у Видовданском уставу била зајемчена слобода вероисповести и равноправност религија, и да је 1929. године донет Закон о Српској православној цркви, док је питање веронауке решено тек 1933. године доношењем Закона о верској настави у народним, грађанским, средњим и учитељским школама. Наводи још, да се све до Другог светског рата, сва кореспонденција, достављање и писмени контакт које је Српска православна црква имала с лицима и установама у иностранству, обављала преко Министарства иностраних послова. Скреће пажњу на сукоб између државе и Српске православне цркве који је избио поводом склапања конкордата са Ватиканом, и “Крваве литије” тим поводом.

У шестом делу рада, под насловом ”Црквено право након другог светског рата” (стр. 35 – 41.) истиче да је Српска Православна црква дочекала крај рата са огромном штетом, пре свега огромним губитком свештеничког кадра, а онда и сваком другом девастацијом. 1947. године Српска православна црква добија свој устав у којем су

предвиђена “правила црквеног живота и надлежности поједињих тела СПЦ и одређени број одредаба које се односе на преступе (кривице) и санкције за противправна дела.” Наглашава ограничење верских слобода до којих је дошло у послератном периоду.

У седмом делу рада, под насловом “Црквено право у Србији данас” (стр. 42 – 45.) наводи да је 2006. године донет Закон о црквама и верским организацијама који гарантује равноправност и слободу црквама и верским организацијама, затим, изоси поједина решења Закона о односу према држави, решења о начину помоћи од стране државе.

У осмом делу рада под насловом “Црквено право у појединим земљама Европске уније” (стр. 46 – 52.) кандидаткиња износи решења поједињих европских држава у погледу статуса цркава и верских организација, и то у Немачкој, Аустрији, Шпанији, Чешкој, Хрватској и Великој Британији.

На крају, у Закључку рада (стр. 53 – 54.) кандидаткиња наводи да се значајем Црквеног права, као посебном врстом Аутономног права којим се регулишу односи унутар цркве, као и са државом, намеће важност овог законодавства, с обзиром да се њиме регулише значајна област људског духовног живота – област верског опредељења.

На крају рада је наведена коришћена литература (стр. 54 – 56.) и то: 30 домаћих извора, 5 страна извора и 2 електронске странице.

IV ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНХ ДЕЛОВА РАДА

Имајући у виду да се у раду расправља о праву којим је регулисан положај и место које у друштву има организација која чини део колективног и индивидуалног памћења, јасан је значај овог рада. Питање религије је увек било и остало део личног и заједничког идентитета, па је самом том чињеницом и расправа о оваквом питању од изузетног значаја.

V ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ РАДА И ИСТРАЖИВАЊА

Закључци, који би се на основу истраживања која су изложена у овом раду могли извести, били би следећи:

- црквено право регулише положај и организацију цркве у друштву, као и њен однос према држави;
- црква и религија представљају део људске историје;
- и ако је било периода, чак и у скријој историји, у којима је држава покушала да потисне цркву из друштвеног живота или да учини све да религију обесмисли, црква и религија су увек на неки начин опстајале, а са тиме је и црквено право на неки начин егзистирало као део позитивног правног система;

VI КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА

Мастер рад „Црквено право као део Аутономног права“ кандидаткиње Иване Јовановић представља рад у којем је кандидаткиња преко изложених резултата показала да је на задовољавајућем нивоу научно обавештена о теми коју је у раду истраживала. Кандидаткиња је на одговарајући чињенични материјал применила одговарајуће научне методе и поступке како би у раду извела научно – одрживе резултате. Структура рада је логички постављена, језички знаци коришћени за појмове, судове и закључке су адекватни њиховом обиму и садржини, а резултати до којих је кандидаткиња дошла у раду су оправдали циљ који је истраживање једне овакве теме требало да оствари.

VII ПРЕДЛОГ

На основу свега изнетог, ментор предлаже да се извештај о мастер раду под насловом: Црквено право као део Аутономног права, прихвати, и кандидаткињи одобри одбрана истог.

У Косовској Митровици,

15. III 2024. године

МЕНТОР

Др Сава Аксић, редовни професор

Sava Aksić